

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE - XXXII :

HULDEPLAKETTEN AAN MINISTER ANSEELE, AAN BURGEMEESTER MOREAUX EN AAN MINISTER BAELS IN HET BESTUURSGEBOUW VAN DE HAVEN

In het bestuursgebouw van de haven, nabij de Vismijn, zijn in de muur van de traphall drie ronde huldeplaketten aangebracht.

Alle drie zijn ze gesigneerd en gedateerd : TH. SOUDEYNS '34 en we zien er ook de vermelding op : BRONSGIETERIJ VINDEVOGEL ZWIJNAERDE.

De plaketten zelf tonen de profielen van respectievelijk Staatsminister ANSEELE, Burgemeester MOREAUX en Oud-Minister BAELS, drie personen die zich voor de modernisering van de Oostendse haven hadden ingespannen op het politieke vlak.

Het randschrift luidt telkens : "De zeevisserij aan..." gevolgd door de naam van betrokkene.

Van het plaket gewijd aan Minister BAELS berust een tweede exemplaar in het Heemkundig Museum "De Plate".

De beeldhouwer Theo SOUDEYNS was een Gentenaar, vooral gespecialiseerd in het maken van portretten. Heel veel is over hem niet terug te vinden in de bestaande literatuur.

Norbert HOSTYN



ADOLPH KOLPING : ZIJN VERBLIJVEN TE OOSTENDE (4)

UIT BELGIË

Rheinische Volksblätter für  
Haus, Familie und Handwerk.  
Zaterdag 3 september 1864

Adolph KOLPING was weer eens de gast van de kapitein in de zomer van 1864. In het oude, lieflijke huis was niets wezenlijks gewijzigd. De oude moeder was reeds enkele jaren geleden overleden. Nog dikwijls zat de kapitein pijprokend en biddend vóór het raam op hem die nu 84 geworden was, scheen de tijd geen vat te hebben. Hij was nog helder van geest en kon nog hartelijk lachen. Alleen de benen waren niet zo gewillig als vroeger. Een oude vrouw beredderde op een voortreffelijke wijze het huishouden. KOLPING was de enige gast in huis. Wat hij aan de Noordzeekust kwam zoeken, was dit jaar opnieuw ruimschoots voorhanden : rust, frisse lucht en zelfs het water, het oerelement van elke verkwikking.

Sinds zijn eerste kennismaking met Oostende was er heel wat veranderd. Het zeestadje zat weliswaar nog binnen zijn vestingsmuren gevangen, maar in de middenstad was de ontvangst van de vakantiegangers heel wat beter voorbereid dan vroeger. De zorg van ieder leek kamers verhuren en zaken doen, en de herbergen en kroegen waren zo talrijk dat ze elkaar bijna de hand reikten. Hij herinnerde zich dat het leven in Oostende enkele jaren geleden veel goedkoper was, tenminste als men enigszins vertrouwd was met de gang van zaken in de stad. Toen uitten zelfs vele badgasten misschien al te luidruchtig hun verbazing over dat goedkope leven. In de loop van de jaren heeft men echter diezelfde badgasten van deze verbazing genezen. Het scheen er in de eerste plaats

op aan te komen van het seizoen, dat nauwelijks twee maanden duurde, zoveel mogelijk te profiteren. Voor deze vernieuwde levensinstelling van de Oostendenaars scheen KOLPING meer begrip te kunnen opbrengen dan zijn gastheer.

Volgens de kapitein zou de vooruitgang, zoals men het noemde, verderfelijk zijn voor iedereen. Nooit betaalden de mensen moeizamer hun schulden, beweerde hij. KOLPING begreep wel de houding van de kapitein, hij behoorde immers tot een andere generatie.

KOLPING schetst ons ook een beeld van het Belgische volk. De Walen zijn volgens hem een halffrans, werkzaam en impulsief volk. Ze zijn Frans zonder typisch Franse lichtzinnigheid en beminnelijkheid. De Brabanders en Vlamingen vormen een rustig, maar taai volk, standvastig in zeden en gewoonten. Hij herkent in hen vele oudduitse wezentrekken, die de Duitsers zelf echter reeds verloren hebben. In het samenleven van Walen en Vlamingen ziet hij blijkbaar geen problemen. Een harmonisch samenbestaan van katholieken en liberalen is volgens hem veel moeilijker. Liberalen noemt hij vrijdenkers, leerlingen van Voltaire en van de principes der Franse revolutie, die vijandig staan tegenover de godsdienst.

De hulp van de vele, Franse vluchtelingen in België en het overwicht van de Franse taal in het dagelijks leven hebben de invloed van de liberalen groot gemaakt. De enige taal voor het ambtelijke leven en voor het gerecht is het Frans, ook als de betrokkenen deze taal niet beheersen. De Vlaamse weerstand is machteloos en Frankrijk heeft het land moreel veroverd. Franse lichtzinnigheid, oppervlakkigheid en zedeloosheid hebben in België, vooral in Brussel, een gemakkelijke voedingsbodem gevonden. De mannen van de loge hebben hier ijverig een handje toegestoken.

Brussel was volgens hem een nog verderfelijker oord dan Parijs. Daar werden de meest waardeloze kladromans gedrukt die de geestelijke gezondheid van het volk vergiftigden. Voor wie het in de zakenwereld wilde waarmaken, was het aangeraden zich bij de loge aan te sluiten, bij degenen die het "papengebroed" bestreedden.

Zo groeiden de macht en de invloed van de "broeders" van de loge, die België meer en meer in hun net konden vangen. Volgens de Keulse kapelaan hechtten Belgen en Duitsers zich op een fanatischer wijze aan de Franse ideeën dan de Fransen zelf.

"Die Belgien sind gern Affen der Fransozen, wie sie ihr Brussel gern als Klein-Paris ansehen und bewundern möchten !" Vele afgestudeerden van de liberale universiteiten van Brussel en Gent waren de liberale leermeesters van het land geworden. Van de fragmenten uit het statuut van de vrijdenkers die KOLPING citeert, lijkt het verbod van een kerkelijke begrafenis het voornaamste element.



Adolph Kolping

1849-1865

Hij verwijt de liberalen te streven naar burgerlijke begraafplaatsen. Dat het liberalisme zich zelfs tegen de oprichting van eigen kerkhoven voor de katholieken verzet, vindt hij een zonderlinge opvatting van vrijheid vanwege de liberalen. Van de Belgische vrijdenkers citeert hij ook uit een soort catechismus ("eine Art Katechismus"), waarin enkele voor hem huiveringwekkende zinnen voorkomen: "Het loochenen van God schenkt vrede aan de ziel" en "Alle godsdiensten zijn vals". Dergelijke uitspraken hebben volgens hem een grote weerslag op het politiek-sociale leven. Als men God verloochende, moest men ook elke vorm van hiërarchie en gezag op deze wereld verwerpen. Hij was overtuigd dat het ministerie onder druk stond van de loge, en dat koning Leopold hierbij een betreurenswaardige rol speelde.

De tegenstelling in België spitste zich vooral toe tussen "Christenen" en "antichristenen". KOLPING voorzag dat de liberalen alle middelen zouden gebruiken, zelfs rellen, om hun overwicht te verzekeren.

Begin augustus was het in Oostende opvallend stil. Aan de stemlokalen hingen de Belgische vlaggen uit. KOLPING merkte op dat de Belgen zeer veelvuldig van hun vlaggen gebruik maken. Oostende had sedert vele jaren liberaal gestemd, en bleef ook deze keer de partij trouw. Een barbier ("ein Bartscheerer") zei hem: "Indien ik niet liberaal zou stemmen, zou ik al mijn klanten verliezen."

De meeste Oostendenaars oordeelden wel zoals deze kapper. Indien ze niet liberaal zouden stemmen, zouden de badgasten, die zelf liberaal zijn, hun koffers maken.

Vanwege de katholieken was er geen noemenswaardige oppositie. Hij vond het wel een gekke toestand dat de burgerij de antiklerikale liberalen aan de macht hielp, en terzelfdertijd de kerken bezocht en aan de plaatselijke clerus alle eer bewees. De meeste Oostendenaars lazen wel de liberale dagbladen, maar waren toch religieus ingesteld. Wanneer "het heilig sacrement" naar de zieken gedragen werd, knielde iedereen die op straat was. Er waren zelfs kroegbazen die hun zaken uit het oog verloren en in de open huisdeur knielden. Zelfs de wilde jongens, de toekomstige zeelui, maakten vóór het baden een kruis met het zilte nat. Vóórleer een schip de haven uit voer, kwam de bemanning eerst samen voor een gebed. Ze namen de pet van het hoofd en baden luid het "onze vader" om een goede reis af te smeken.

Het volk zelf in Oostende was volgens KOLPING niet liberaal op de wijze, zoals de Brusselaars het waren. Dat zelfde volk was volgens hem niet voldoende op de hoogte van de belangrijkste sociaal-politieke problemen.

In Brussel verliep de verkiezing niet zo vlekkeloos. In de overwinningsroes wilde het opgehitste volk naar het Jezuïtencollege trekken om het te vernietigen. Dit kon echter door militair ingrijpen verhinderd worden.

Ook in Gent was de overwinning voor de liberalen. Daar liepen 's avonds grote benden door de straten en ze schreeuwden: "We hebben geen papen meer nodig, we hebben geen kerken nodig, we hebben geen god nodig, we zijn vrij! We willen geen godsdienst."

De liberale fabrieksbazen en rijke ingezetenen van Gent waren waarschijnlijk niet zo gelukkig, toen ze dit geschreeuw hoorden. Het was een troost dat het voor de klerikalen bedoeld was. Toch voorzag KOLPING dat ze wel eens de storm zouden kunnen oogsten, die ze als wind gezaaid hadden.

(vervolgt)

bezorgd door John GHEERAERT